СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIII. Ч. 248. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 30-го ГРУДНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 30, 1986 No. 248. VOL. XCIII.

ТУІК відбуло Загальні збори

Торонто. — У неділю, 14-го грудня ц.р., Товариство Українських Інженерів Канади відбуло тут свої 30-ті Загальні збори.

Збори відкрив інж. Юрій Сеньків, голова товариства та перевів вибір Президії. На предсідника обрано д-ра Юрія Куриса, а інж. Нестора Чорного на секретаря. Після прийняття порядку нарад, відмічено однохвилинною мовчанкою членів що відійшли у вічність під час каденції Управи. За діяльність Управи звітували: інж. Андрій Щука, секретар, інж. Евген Доронюк, скарбник. Інж. Сеньків подав докладний та обширний звіт з діяльности за два роки. Управа відбула 16 сходин Екзекутиви, зорганізовано сім технічно-наукових сесій.

Д-р Курис повідомив Загальні збори, що історія ТУІК переходить мовну коректу, закінчення передбачено на 15-го січня 1987 року. Від Федерації Товариств Українських Інженерів, на прохання інж. Ю. Сенькова, д-р Ю. Курис коротко звітував, що 25-го жовтня 1986 року відбулись сходини Екзекутиви федерації, на яких ухвалено зміну назви на Світову Федерацію Товариств Українських Інженерів, з огляду на те, що до федерації вступили Товариства Українських Інженерів Австралії, Аргентини та представники у Західній Німеччині і Франції. Плянується Восьмий міжкрайовий з'їзд інженерів на жовтень 1987 року.

Після звітів вибрано нову Управу: інж. А. Щука, голова, інж. Ю. Сеньків, колишній голова, проф. Марко Горбач, д-р Юрій Бабій, д-р Ю. Курис, інж. Н. Чорний, інж. Е. Доронюк, інж. Богдан Кавун, д-р Володимир Росоха, інж. Ярослав Соколик, представник до КУК; Контрольна комісія: інж. К. Брикович, голова інж. Максим Маслей і інж. Василь Яріш, члени.

До редакційної колегії вибрано інж. Юліяна Глинського і інж. Петра Ґамулу.

Проф. О. Пріцак доповідав в Чикаґо

Чикаґо (М.Л.С.). — Заходами Осередку НТШ і Громадського Ювілейного Комітету для Відзначення Тисячоліття, в п'ятницю, 12-го грудня, в залі Українського Інституту Модерного Мистецтва, відбулась доповідь проф. Омеляна Пріцака на тему „Гарвардський Проєкт, — головне завдання ювілею Тисячоліття".

Голова УНІГУ і головний проєктодавець і редактор цього багатомовного видання архитворів української досекулярної літератури, розгорнув перед добірною авдиторією ідейні заложення цього проєкту, його значення і вагу та дотеперішні досягнення і труднощі в його остаточній реалізації.

Співдоповідачем на цьому вечорі був голова Ділового комітету Гарвардського Проєкту д-р Степан Ворох, який спеціяльно прибув сюди, щоби з'ясувати фінансову сторінку цього монументального проєкту. Він зокрема зупинився над негайною потребою зібрати приблизно 750,000 дол. на видання кількатомової історії Української Церкви, а опрацюванням цієї історії займуться історики Української Православної, Католицької і Протестантської (Баптистської) Церков.

Для здійснення цього особливого проєкту вибрано кількаособовий комітет, складений з місцевих українців-лікарів, а очолив його відомий із своєї вийняткової жертвенности на українські церковні та загальнокультурні цілі, д-р Пилип Демус.

Щиро і переконливо прозвучав теж виступ співробітниці гарвардського комітету Орисі Ганушевської, що її завданням є реферувати ці справи на форумі молодечих організацій.

Вечір, що ним проводив голова Осередку НТШ проф. Мирослав Семчишин, пройшов з гарним успіхом.

Відбудеться з'їзд краків'ян на Союзівці

Кергонксон, Н. Й. — З'їзд краків'ян на Союзівці відбудеться в суботу, 25-го і у неділю, 26-го квітня 1987 року. Мета з'їзду: товариська зустріч для відновлення зв'язків і приязні та плянування пропам'ятної книги.

Реєстрація відбудеться в суботу, 25-го квітня, о год. 9-ій ранку, а відтак з'їзд почнеться о год. 10-ій ранку Вечором в суботу буде святочна вечеря, година спогадів і забава. В неділю, 26-го квітня, буде Служба Божа і закінчення з'їзду.

Зголошення на з'їзд слід слати прямо до управи Союзівки: Foordmoore Rd., Kerhonkson, N. Y. 12446 або телефонувати на число (914) 626-5641 можливо вчасно з уваги на обмежене число приміщень. Оплата за кімнату і харчування 38 дол. від особи.

Проходить лещатарський пластовий табір

Ню Йорк. — У четвер, 25-го грудня ц.р., розпочався в Ґленнс Фоллс, в горах Адірондак, щорічний пластовий лещатарський табір з рекордовим числом учасників — 98 юнаків і 89 юначок.

Лещатарський табір, що його організує пластова Ватага „Бурлаків" цього року має комендантом ст. пл. Андрія Яцева, з Торонто, а в його проводі є 16 старших пластунок і 16 старших пластунів. Фінансовим адміністратором табору є пл. сен. Юрій Ференцевич, а організатором його пл. сен. Володимир Гнатківський.

Лещатарський пластовий табір для юнацтва із ЗСА втішається щораз більшою популярністю і тим разом треба було з великим жалем кількадесять спізнених зголошених відкинути тому, що не було приміщень та можливостей лещатарства під опікою вишколених, професійних інструкторів.

Табір триватиме до середи 31-го грудня ц.р., коли учасники в пополудневих годинах повернуться домів.

НЕ ДУЖЕ ПОТІШАЮЧІ для пасажирів літаків вістки подало дослідження, переведене Медичною школою Гарвардського університету, згідно з яким чимало пілотів у праці, під час нічних довших подорожей,дрімають або й зовсім сплять у кабіні пілота особливо тоді, коли літак летить в автоматичному керуванні. Трапляється таке, що літак перелітає місце свого призначення або ж непотрібно кружляє над летовищем, поки пілот і його навіґатор дрімають. Дослідження переводив д-р Мартін С. Моор-Ід, експерт у ділянці сну, з названого університету. Таких епізодів трапляється начебто 32 кожного місяця, особливо у годинах поміж 3-ою і 7-ою ранку.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТАРИСТ ОБВИНУВАЧУЄ УКРАЇНЦІВ В КОЛЕКТИВНОМУ ЗЛОЧИНСТВІ

Джерзі Сиvi, Н. Дж. — Божена Ольшанівська, голова організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні вислала до всіх членів ізраїльського кнессету (парляменту) та інших членів уряду Ізраїля листа з проханням про справедливий суд над Іваном Дем'янюком, з уваги на те, що справа протягається помимо браку наглядних доказів проти обвинуваченого за воєнні злочини і коляборацію з нацистськими чинниками.

У відповідь Б. Ольшанівська отримала цілий ряд листів членів кнессету, які в загальному були витримані в спокійному тоні та запевняли про справедливість судівництва Ізраїля.

Лиш заступник голови кнессету Дов Бен-Меїр написав відповідь Б. Ольшанівській такого змісту, що ображає усіх українців. Містимо його в цілості в українському перекладі, як також відповідь на нього Б. Ольшанівської.

Жовтень, 1986

Президентові
Організації Американці
за Людські Права в Україні.

Я отримав Вашого листа з 18-го вересня 1986 року, що стосується Івана Дем'янюка.

Спочатку я навіть не хотів відповідати, тому що від днів (часів) Богдана Хмельницького жиди мають довгий розрахунок з українським народом.

Тепер також ми можемо вказати на центри антисемітизму в СССР, більшість з яких концентрується в Україні.

Після деякого роздумування, я прийшов до заключення, що прохання таке як Ваше, що прийшло від американських громадян (навіть якщо вони українського походження) не може залишитися без відповіді. Протягом років німецької окупації України незчисленна кількість Ваших земляків коляборувала (співпрацювала) з нацистським режимом, спеціяльно у знищуванні сотень тисяч жидів.

Після поразки Німеччини частина цих коляборантів втікла на Захід і до ЗСА.

На протязі більше ніж чотирьох декад ані словечка не чути було від Вашої організації про людські права українців жидівської віри, яких розстрілювали, палили, ґазували Ваші співгромадяни. І тільки „турбування" про те, чи упередження, друковані в ізраїльській пресі,матимуть вплив на об'єктивність ізраїльського правосуддя не давало Вам ночами спати!

Я можу запевнити Вас, що правосуддя Ізраїля винесе справедливий вирок!

Вам і вашим приятелям я сугерую, щоб Ви ходили до церкви не тільки у неділю, але кожного дня в тижні, і щоб Ви стояли там навколішках, поки коліна кривавитимуться, і прохали вибачення за те, що Ваш народ зробив нашому.

Заступник речника кнессету Дов Б. Бен-Меїр, М.К.

Відкритий лист Дов Б. Бен-Меїрові,
Заступникові голови Кнессету,
Кнессет,
Єрусалим, Ізраїль.

Вельмишановний Пане!

З глибоким сумом і болем прочитали ми Ваш лист з жовтня 1986 року, який ми одержали в кінці листопада. Це просто вражає, що людина на такому високому становищі, як Ваше — заступник голови кнессету, — підписується під таким огидним інтелектуальним становищем про колективну відповідальність. І цілком природно постає турбуюче питання — чи погляди, висловлені у Вашому листі, є лише Вашими особистими переконаннями, чи вони віддзеркалюють погляди частини або й цілого кнессету?

У Вашому листі Ви торкаєтеся доби Богдана Хмельницького і Другої світової війни. Відповідати на Ваші специфічні історичні твердження в деталях є, очевидно, поза межами цього роду листування, проте на місці буде бодай коротка відповідь на них. Те, що жиди, поляки і українці уніяти сильно постраждали під час повстання, є добре устійненим фактом. Проте в такій же мірі устійненим фактом є і те, що ці терпіння наступили тому, що трагічною химерністю історії жиди були тоді в становищі орендарів, збирачами податків та агентами польської шляхти і були втягнені в систему соціяльного, економічного, релігійного і національного пригнічування в Україні польською владою. Найважливішою справою тут є те, що чейже кожний народ має право змагатися за волю і звільнення від гнобителів. Якщо тріюмф заснування Ізраїля саме в цьому полягає, тоді як можете Ви або будь-який інший жид засуджувати українців в добі Хмельницького, які змагалися, щоб цього не осягнути?

У листі Ви заявили, що жиди мають довгий порахунок для полагодження з українським народом. Це є абсолютний нонсенс. Чи ж Ви справді вважаєте весь український народ колективно відповідальним за злочини деяких поодиноких осіб? Якщо так, то Ви лише повторюєте старе гітлерівське безглуздя, що він його вживав проти Вашого народу з такими жахливими наслідками. В листі Ви підкреслюєте цю тезу, говорячи: „Ви йдіть до церкви... і клячіть там, поки Ваші коліна кривавитимуться і прохайте пробачення за те, що Ваш народ зробив нашому". Це є нічим іншим ніж грубим і зухвалим расизмом і українофобією. Уявім собі, що українці написали б подібного листа, стверджуючи, що жидівський народ відповідальний за злочини Лазара Кагановича, або Лева Троцького і їхніх жидівських кадрів у ҐПУ в Україні. Ваше обурення було б тоді справедливим. Але українці цього не сказали і не обвинувачували жидів як націю в колективній відповідальності за вклад індивідуальних жидів в большевизм або в голод в Україні в 1932-33 роках, хоч, як Ви самі знаєте, що в той час в Україні було непропорційне число жидів на високих становищах у комуністичній партії, в ҐПУ і НКВД.

Нема нації, яка має лише святих чи злочинців. І це торкається однаково українців, як і жидів: були українські селяни, що були членами лави присяжних у славній справі Бейліса, в якій звільнено оскарженого; були українці в німецькій поліції, але були жиди в НКВД і були безборонні жидівські жертви нацистського голокосту.

Ви пишете про мнимих „безчисленних ваших співгромадян", що коляборували з нацистським режимом, і які, як ви дальше припускаєте, брали участь у винищуванні тисяч жидів". Як брати історичні факти до уваги, ніде не є стверджено, що особи української національности вбили „сотні тисяч жидів" в часі Другої світової війни. Є незаперечною правдою, що деякі українці були коляборантами. Бюро дослідів над воєнними злочинами в Ізраїлі оцінює їх на 1,000, але це число мусить бути поставлене в пропорції до 36 мільйонів. Але ці коляборанти були в цілій Европі, включно з Францією, Голляндією, Польщею і Росією. Куди більшого значення набирає ваша неспроможність завважити цей факт, що число українських коляборантів є дуже малим в порівнянні з величиною втрат за часів німецької окупації: понад 7 мільйонів українців загинуло в боротьбі проти фашизму, тому Ви стараєтеся представити українців виключно як переслідувачів, коли на ділі вони були головно жертвами! І це не лише в часі Другої

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

АКАДЕМІК АНДРЕЙ САХАРОВ дав інтерв'ю кільком групам західніх репортерів. На запитання, чи має він намір зустрітися з генеральним секретарем, А. Сахаров відповів: „Це залежить від Міхаїла Сєрґєєвіча Ґорбачова. як він захоче. Я від зустрічі ніколи не відмовлюся. Звичайно, це було б непогано, тому що я зможу повторити йому особисто те, що вже сказав йому телефонічно, а також те, що я думаю, і ще багато іншого, і ще раз зможу висловити вдячність за зміни в нашій долі. Я вважаю нову політику відкритости в нашій країні дуже важливою, тому що відкритості завжди бракувало". В інтерв'ю для пресового агентства Ройтерс академік Сахаров сказав, що на його думку, слово „дисидент", можливо, втрачає частину свого значення: „Люди тепер висловлюють свою думку більш вільно і наше суспільство від того виграє. Статті, які тепер появляються, читаються часом як заяви, що їх робили дисиденти в 1970-их роках. Деяких моїх друзів посадили за це". Однак в інтерв'ю для телевізії однієї із скандинавських країн Сахаров висловився більш обережно: „Побачимо, до чого все це приведе, — сказав він. — По-справжньому корінних змін покищо не було".

ІЗРАЇЛЬСЬКА ПІХОТА, підтримувана гелікоптерами, атакувала базу терористичної організації Ісламський фронт опору. Це була перша, від лютого цього року, наземна операція ізраїльської армії проти бази терористів. Командування ізраїльської армії повідомило, що під час операції не було людських жертв, і всі гелікоптери вернулися на своє летовище. Однак представники Ісламського фронту опору заявили, що збили один ізраїльський гелікоптер.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II звернувся в четвер, 25-го грудня, з різдвяною проповіддю до тисяч паломників, які заповнили площу перед собором святого Петра в Римі. У своїй промові Папа висловив надію, що наступний, 1987 рік, буде роком миру.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ЗАБОРОНУ дальших демонстрацій, оголошену шангайськими міськими властями, понад 1,500 студентів місцевого університету вийшли на вулиці з вимогами негайної демократизації суспільства. „Женьмінь Жібао" надрукувала передову статтю, в якій остерігає студентів перед „крайніми акціями". Стаття нагадує про „постійну турботу партії щодо підвищення добробуту китайських трудящих". Заворушення тим часом перекинулися і на китайську столицю. Понад 1,000 студентів Пекінського університету вийшли на вулиці з тими ж вимогами демократичних змін. „Покищо ми чуємо лише слова про демократизацію, які проголошує уряд, але на практиці нічого не робиться", — заявив один із студентів. Студентські виступи є найбільшими в Китаї з часів культурної революції, однак тепер вони мають цілком інший характер і явно спрямовані на демократизацію на зразок західньої.

В АМЕРИЦІ

З ТЕКСАСУ, КУДИ нещодавно скеровувалися погляди і кроки багатьох професіоналістів з усієї Америки для високих заробітків, тепер розпочалася втеча цих людей до інших стейтів, зокрема до Каліфорнії, і тепер перший раз спостерігається тут демографічний феномен, що в Тексас в'їжджає значно менше американців, ніж звідти виїжджає.

АМЕРИКАНСЬКА МЕДИЧНА асоціяція, потужне лікарське професійне товариство, звернулася до федерального суду визнати нове законодавство про медікер неконституційним. АМА у судовій скарзі, в середу, 24-го грудня, просить суд тимчасово зупинити ту частину закону, і не впроваджувати вже з січня нового року, де говориться про плату лікарям за лікування хворих, старших громадян, щоб у той спосіб дати тим старшим американцям змогу більше вивчити цей закон і що він їм ґарантує. Мова тут про 28 мільйонів таких сеньйорів та про три мільйони інвалідів. АМА заступає інтереси 272,000 лікарів. Найголовніший закид лікарів проти згаданого законодавства є те, що пацієнтам не можна буде вибирати лікаря за уподобою, а брати того, що визначений програмою медікер. Критикують доктори і інші провізії цього закону.

ВЕРЕСНЕВА ЗАВВАГА японського прем'єра про грамотність в Америці, що вона, мовляв, нижча, ніж у Японії, бо тут „багато чорних і південно-американських еспанців", не забулася в еспанських колах ЗСА, і ось тепер дві крайові еспано-американські організації оголосили акцію бойкоту їхнім членством виробів і продуктів, ввезених сюди з Японії, аж поки прем'єр Яшуґіто Накасоне не зустрінеться з речниками цих двох організацій і не перепросить їх у розмові з ними окремо. Сам японський прем'єр, відразу після згаданої расової ремарки, відкликав свої слова, пояснюючи, що його не зрозуміли. Він мав на увазі не расово когось зобідити, а лише вважає, що в багатоніональній і різномовній країні (еспаномовні американці часто-густо мають труднощі з англійською мовою і т.д.) тяжче досягти тих самих рівнів у шкільництві, що в країні гомогенній, якою є Японія чи яка інша країна індустріяльного Заходу. Чи всі японські вироби підпадають бойкотові, чи тільки деякі, ще не відомо.

ХАРЧОВА КОМПАНІЯ Набіско повідомила з Іст Гановеру, Н. Дж., що вона відкликає чоколядки її виробу, названі „Бейбі Рут" з полиць по крамницях, бо в деяких плитках чоколядок знайдено бактерії салмонеллі, хоч небезпека від цієї бактерії незначна, бо її кількість в чоколядках є ледве відчутна. Крайова адміністрація харчів і ліків каже, що в рахубу входять в першу чергу чоколядки, вироблені від 27-го жовтня до 4-го листопада, але бактерії, хоч і менше їх, знайдено також у вироблених чоколядках дальших тижнів — від 6-го жовтня до 6-го листопада.

В ІРАНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Ню Йорк. — В різних містах Ірану в останні тижні відбулися масові демонстрації проти режиму аятолли Хомейні. Про це повідомила організація іранських втікачів Моджаґедін халк, головна квартира якої знаходиться в Парижі.

Покликуючись на звідомлення, що надійшли від противників Хомейні, що проживають в Ірані, еміґранти повідомили журналістів про демонстрації в Теґрані та інших містах Ірану.

В Теґрані матері 250 політичних в'язнів влаштували демонстрацію перед іранським парляментом. Вони вимагали припинити тортурування політичних в'язнів і поліпшити умови їх утримання у в'язницях.

На початку грудня біля 8,000 осіб вийшли на вулиці Мешгеду, міста, що знаходиться недалеко від совєтського кордону і в 460 милях від Теґрану. У повідомленні говориться, що демонстрації почалися стихійно. Глядачі, які йшли з футбольного матчу, побачивши авта революційних ґвардійців, почали підпалювати їх. Ґвардійці вжили сльозоточивий ґаз для розгону демонстрації.

Біля 2,000 демонстрантів вийшли на вулиці Бахтарану, вимагаючи закінчення війни з Іраком. Демонстранти викрикували „Смерть Хомейні!" В сутичках з революційними ґвардійцями був вбитий один ґвардієць. Десятки демонстрантів заарештовані.

Кардинал Дж. О'Коннор признався до помилки

Єрусалим, Ізраїль. — Архиєпископ нюйоркської архидієцезії кардинал Джан О'Коннор, який тепер перебуває на Близькому Сході і має намір відвідати крім Ізраїля також інші близькосхідні країни, признався до помилки. Під час розмови з кореспондентами кардинал О'Коннор заявив, що він повинен був узгіднити свій плян поїздки, а зокрема зустрічей і розмов з тамошніми офіційними речниками, з Ватиканом, а може навіть із самим Папою Іваном Павлом II, і не складати офіційних заяв про неузгіднені справи.

Перед своїм виїздом з Ню Йорку архиєпископ Дж О'Коннор заявив, що він, будучи в Єрусалимі, має запляновані дві зустрічі з ізраїльськими офіційними особами, тобто з президентом Хаїмом Герцоґом і прем'єр-міністром Іцаком Шаміром. Ватиканські чинники гостро зареагували на таку заяву і мабуть ця реакція була причиною другої заяви нюйоркського кардинала у якій він признався до помилки і відмітив, що він дуже радо зустрінеться з двома згаданими офіційними особами ізраїльського уряду, але не в Єрусалимі, а на невтральній території. Ватикан все ще вважає, що Єрусалим повинен бути проголошений невтральним містом і не повинен бути столицеюя Ізраїля .Крім того покищо Ватикан не вдержує дипломатичних зв'язків з Ізраїлем і офіційні розмови речника Римо-Католицької Церкви з президентом і прем'єр-міністром Ізраїля могли б бути по різному інтерпретовані у світі, чого, очевидно, хоче уникнути Ватикан і сам Папа.

У зв'язку з цією реакцією кардинал Дж. О'Коннор не зустрічатиметьсяєл з ізраїльськими офіційними особами, але помічники О'Коннора не виключають розмов на нижчому рівні, тобто з помічниками чи високими урядовцями бюра президента, прем'єр-міністра і міністра закордонних справ Плян зустрічі кардинала з посадником Єрусалиму Тедом Коллеком все ще реальний, але дати зустрічі ще не встановлено.

Ширяться чутки про арешт Б. Кармаля

Ню Йорк. — Виступаючи тут на пресовій конференції, речник афганської повстанської групи Гезбі Ісламі, Абдуль Кадір Каряб, покликуючись на достовірні джерела в Кабулі і Пешаварі, повідомив, що колишній афганський лідер Баб-рак Кармаль намагався дістати притулок в китайській амбасаді в Кабулі, але був заарештований агентами секретної поліції і перебуває під вартою.

Амбасадор Афганістану в Організації Об'єднаних Націй Мохаммед Заріф в інтерв'ю для газети „Ню Йорк Сити Трибюн" відкинув це повідомлення, назвавши його явною брехнею. „Товариш Кармаль і далі є членом ЦК Народно-демократичної партії Афганістану і членом революційної ради, — сказав М. Заріф. — Я не розумію, навіщо йому було шукати притулку, особливо в китайській амбасаді".

В Кабулі тим часом офіційно оголошено, що Наджіб зайняв посаду президента, яку ще недавно займав Б. Кармаль.

Виступ А. Каряба відбувся в Квінсі, Н. Й., і був присвячений відкриттю інформаційної місії афганських партизанів у ЗСА. Відповідаючи на запитання репортерів, Каряб заявив, що у військовому відношенні борці за свободу явно перевершують совєтських окупантів, не говорячи вже про їх кабульських маріонеток. „Кремлівські лідери розраховували закінчити війну за кілька місяців, однак вони навіть не підозрівали, в яку трясовину вони попали, — сказав Каряб. — Ми впевнені, що совєти не можуть дозволити собі продовжувати війну. Опір тепер є сильнішим, ніж був досі. Ми набули бойового досвіду і вневнености в своїх силах".

Каряб заявив, що інформаційну місію в З'єднаних Стейтах афганські борці за свободу відкривають, щоб протистояти московській і кабульській дезінформації, яка розповсюджується у вільному світі і неправильно насвітлює боротьбу афганського народу за свою незалежність.

ГОСТРІШІ ЗАКОНИ проти п'яних водіїв авт, з одного боку, зменшили кількість автомобільших випадків, спричинених водіями під впливом горілки, а з другого боку — збільшили кількість тих, хто, спричинивши автовий випадок чи вдаривши пішохода, намагається утікати з місця аварії, — ствердило нове дослідження, щойно закінчене й оголошене в Огайо, на підставі докладного розслідування понад 500,000 випадків у цьому стейті, починаючи від 1983 року. Якраз у березні 1983 року цей стейт впровадив у життя суворіший закон проти підпитих шоферів, погрожуючи і тюрмою (один рік) і грошовою карою за керування автом, коли людина є під впливом алькоголю. Відтоді, як і побоювалися, зріс відсоток тих, хто втікає від відповідальности з місця переступу, на вісім відсотків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Неспокій у країнах комунізму

Майже одночасно надійшли на Захід відомості про заворушення у двох комуністичних країнах на двох континентах — в Казакстанській Республіці в СССР та в різних містах суходільного Китаю. У Казакстані з його 16 мільйонами населення та столицею в Альма-Ата з одним мільйоном мешканців, безпосередньою причиною до демонстрацій було позбавлення становища першого секретаря компартії Казакстану, 74-літнього Діншхамеда Кунаєва, автохтонного казакстанця, та поставлення на його місце 59-літнього росіянина Ґеннадія Кольбіна. Совєтська преса, яка за традицією від початку жовтневої революції у 1917 році ніколи не поміщувала відомостей про будь-які внутрішні безпорядки, промовчуючи навіть аполітичні катастрофи, цим разом широко інформувала про ті заворушення в Казакстані, приписуючи їх, очевидно, „хуліганам, паразитам та іншим асоціяльним елементам". Але „Ню Йорк Таймс" у широкій інформаційній статті з 18-го грудня ц.р. стверджує, що в отих демонстраціях безперечно грав ролю місцевий антиросійський й антикомуністичний патріотизм.

Це була би дуже поважна подія, як би не те, що тут не йдеться про один Казакстан, але про ввесь мусулманський світ в СССР. Мусулманські країни це — Узбекістан, Туркменістан, Таджикістан, Кірґізія і Азербайджан. Той мусулманський світ в СССР віддалений від кордонів суходільного Китаю на несповна 200 миль та зберігає духовий контакт з мусулманським світом Середнього і Близького Сходу. У тих демонстраціях в Афганістані два моменти загрозливі для імперії: 1) центральною групою тих демонстрацій була студентська і робітнича молодь, і 2) щорічна статистика населення СССР показує постійний зріст мусулманського елементу поруч із постійним зменшенням російського населення, особливо корінного московського. Статистики передбачують, що з початком 2 000-их літ корінні росіяни становитимуть в СССР меншість. Коли ж національний патріотизм проявляється у географічно протилежній від Казакстану Прибалтиці, в Литві й Естонії, і коли в різних етнічних неросійських країнах існує — за твердженням статті в „Ню Йорк Таймсі" підскірний фермент", то такі події заслуговують на увагу, бо невідомо, де і котра іскра може спричинити велику пожежу.

Як згадано, майже одночасно відбувалися демонстрації в різних університетських містах комуністичного Китаю, найбільші з них, найчисленніші і найбільш бурхливі в найбільшому китайському місті — Шанхаї. Комуністична влада ставилася з дивною толеранцією до тих демонстрацій, в яких брали участь тисячі осіб та осередком яких була студентська і солідарна з нею робітнича молодь. Вони одверто демонстрували проти того, що відворот від брутальної „культурної революції" Мао Зедонґа дав їм замало свобід і вимагали не тільки покращання відносин в університетах та кемпусах, але й більших громадянських свобід. Китайська комуністична влада, яка в останніх тижнях-місяцях розпочала одвертий відворот від давнішої централізації усієї продукції і розподілу державно-політичним апаратом, втратила, видно, терпеливість, бо проголосила заклик до демонстрантів припинити свої вуличні сходини й походи та вернутися до університетських мурів, що, здається, станеться.

Китай ніби дуже далека від нас країна. Але це не є маловажною подією, що тут і там, в сателітських країнах в Европі, в Казакстані і в Китаї саме молодь починає бунтуватися. Покищо тільки дуже слабо, незорганізовано, радше імпульсивно, але все ж та молодь, студентська і робітнича, вимагає більших свобід. Тепер це люди у 20-их роках життя, але вони є тією ґенерацією, яка прийде до влади після старих комуністів. Коли вже Міхаїл Ґорбачов з ґенерації молодшої, як ґенерація Брежнєва, прийшов до переконання, що мрія Карла Маркса про рай на землі, коли партія плянуватиме і буде керувати і розподіляти всю продукцію, коли вже Ґорбачов, придивившись відносинам в Західній Европі й Америці, почав іти на компроміси з приватним власництвом, то можна — за математичним рахунком вірогідности — передбачити, що молодше від нього покоління матиме до „Капіталу" Карла Маркса ще менше поваги і ще більше буде схилятися у сторону демократії. Тепер дозволено вже в Москві американський „джез", але мусить прийти і до більших свобід. Але хто може знати, коли, де і як почнеться заклик і упадок комунізму та розвал імперії — який мусить прийти.

Микола Бараболяк

„МИ" І „ВОНИ"

Цей поділ у суспільстві на „ми" і „вони" — це польська концепція. У польській транслітерації „my" це польська суспільність, „oni" — це підсовєтська влада. Як чисельне там відношення між тими двома силами? Мабуть не буде перебільшенням оцінити його на 10:90 в користь „підпільного суспільства". Колись була мова про дві „держави". Цю під контролею Кремля, а посередньо Ярузельського, та ту під керівництвом „Солідарности". Нині вже не говориться про „державу в державі", а радше про режим Ярузельського і неконтрольоване ним „підземельне суспільство", яким керує „Солідарність". (Треба завважити, що провід цієї організації — має нині широкий засяг, не обмежений тільки до робітничого юнійного руху, як зразу). Рух цей здецентралізований. Має окремі органи для різних ділянок громадського і політичного життя, з яких для прикладу назвемо: Гельсінкський комітет, Комітет незалежної культури, Комітет оборони правопорядку, Науковий комітет, Суспільний комітет здоров'я, Осередок незалежної освіти, Загальнопольський комітет опору хліборобів, Федерація воюючої молоді, Інститут Східньої Европи, і більше не перелічиш їх. До того треба додати щоденну пресу, видавництва книжок, а навіть касет для радіо і телебачення. Рахують, що біля 3-ох мільйонів поляків користуються читанням щоденної підпільної преси. Спитаєте як це можливо? Чи режим безсилий супроти монолітної постави суспільства, чи режим цю діяльність толерує, балянсуючи свою екзистенцію між симпатією для того підпільного руху і тиском Кремля?

У цих підпільних організаціях діють люди різних політичних орієнтацій. Вживаючи китайську термінологію, говориться у Польщі про приклонників політики „Великого стрибка" і „Довгого маршу", тобто революціонерів (щось на зразок наших бандерівців) та приклонників „органічної" політики. Ось що про те каже один із лідерів табору „ми", Віктор Кулєрський, на сторінках підпільної „Незалежної Культури", (передрук у паризькій „Культурі" за жовтень 1986): „Головна вартість підпільного суспільства в тому, що в тому суспільстві протиставиться монополізмові, централізмові і авторитарній нетолеранції — плюралізм, поліпцентризм і толеранцію демократії. Коли є щось, що може підготовити нас до незалежности і щоб ми не затруїли собі колись життя в незалежній державі авторитарним режимом власного хову, то тим є існування підпільного суспільства зі широким вахлярем груп, які репрезентують різні концепції, різні візії, різні програми, але водночас об'єднані спільною метою, якими є незалежність і демократія, та принципом не вживати насилля в компетиції між собою. Ситуації міняються. Можуть бути потрібними у слушний час і ті, які зуміють підготовити і перевести в життя „Великий стрибок". Коли добудемо незалежність можуть стати у пригоді теж погляди інших нинішніх візіонерів..." Святі слова, які ми повинні собі закарбувати!

Інший автор (Герлінґ-Ґрудзінський) згадуючи на сторінках цієї ж паризької „Культури" про той поділ польського суспільства на „ми" і „вони" пише таке: „Той поділ триває в Польщі вже сорок років. У СССР він затерся на протязі останніх сімдесяти роках. Та вправді у підсвідомості суспільства існують 'вони', та, на жаль, свідомість 'ми' підпала атрофії. А цей поділ на 'ми' і 'вони' є основою, умовою sine qua non успішного опору проти совєтизації. Треба, щоб 'вони' були свідомими того двоподілу (чи радше конечно вдержувати їх у свідомості — М.Б.), щоб 'вони' не мали ілюзій щодо тих 'ми' і 'вони' в один 'соціялістичний народ' із нинішніми володарями у проводі". Оба наведені автори, аналізуючи існування того „ми" і „вони" у підсовєтських суспільствах, вважають цю ситуацію передумовою майбутнього визволення.

* * *

Теж на мою думку, існування цього фактору є насправді вирішальним чинником у перспективах та в підготовах до визволення народів нині поневолених Кремлем. І тут із непереможною силою насувається питання: чи обсервація Герлінґ-Ґрудзінського про атрофію концептів „ми" і „вони" в СССР стосуються перш усього України? Це „ми" репрезентують в Україні одиниці Руденки, Лук'яненки, Терелі... Герої! Але, на жаль, одиниці. Перед революцією у масі ми звали себе „православними" на східній Україні, а нині нема у нас відваги говорити рідною мовою навіть між собою. Ставимось з презирством до нових колонізаторів насиланих Москвою на наші землі, але не зазначуємо різко того „вони". Правда — в масі ми не такі патріоти як поляки, але все ж конфлікт між „ми" і „вони" не проявляється там так маркантно як би треба, щоб на цьому можна будувати на майбутнє.

* * *

Хай буде, що я помиляюсь. Що надто песимістично дивлюсь на нашу відпорність на русифікаційний процес в Україні. На жаль, таки нема різкого поділу на „ми" і „вони" в Україні там, де його так треба, де він мусить творити бар'єру між „ворог" і „свій", бо інакше пропадемо. Нема там, але зате який він маркантний і сильний тут, на еміґрації. Він творить тут непрохідні бар'єри не між „своїм" і ворогом, як тереба б, а ділити „своїх" і спричинює війну між братами. Тільки поміркуйте скільки то між нами на еміґрації родів тих „ми" і „вони": для організацій Визвольного Фронту вони — „ми", а демократичні об'єднання — „вони". Не можна заперечити, що для демократично наставлених кіл визвольно-фронтівці теж „вони". І це твориться не тільки на „політичному" фронті. Інакше в духовно-релігійному секторі? Не думають члени „патріярхальних" об'єднань і парафій, що вони „ми", а ці з „єпископських" парафій — це „вони". І навпаки. Не згадувати вже про поділ на „ми" і „вони" між православними й католиками, між „східняками" і „західняками". Які глибокі і майже непрохідні рови повикопували ми між собою на поселеннях. Найприкріший та найбільш шкідливий для нас поділ між „бандерівцями" і демо-

(Закінчення на стор. 4)

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!
д-р мед. Роман Осінчук

Думки під Різдво Христове й Новий Рік

Ох, як це давно, а проте думками вертаюся і сьогодні до своєї Ново-селеччини, повіту Збараж, Тернопільська тепер область, коли на Свят-Вечір найменший член родини, вносив пшеничний сніп до хати та за порогом голосно складав побажання: „Віншую вас тим Святим Вечором Христовим, щоби ви опровадили (перевели) його в щастю й здоров'ю та пришлого (прийдешнього) року дочекали". Очевидно в різних наших сторонах були деякі малі різниці в способі віншування, але у всіх тих віншуваннях було побажання здоров'я на першому місці. Тай не лиш у різдвяних віншуваннях. При зустрічі селяни часто казали „дай Боже здоров'я, при відході чи прощанні казали „будьте здорові", а коли в гостині підносили скляночку меду, то теж казали „Дай Боже здоров'я!"

Здоров'я отже це найбільший скарб людини. Воно дає силу тіла й ума та задоволення і радість із життя. Очевидно, що молода людина почувається у кращому здоров'ю, як старша, але навіть старша, коли здорова, почувається щаслива.

Тож чи дивно, що тому 500 років, славний подорожник по світі, Понсе де Леон, шукав по світі за чарівним джерелом молодости й здоров'я, а дещо пізніше на вуцях Лондону вуличні обманці продавали якусь рідину, яку називали еліксіром молодости й на неї мали покупців. Отже, здоров'я, це щось безцінне, що не можна за жадні гроші купити, це щось, про що думає кожного дня людина при молитві чи у випадку хвороби чи нещасливого випадку бідкається та шукає допомоги в лікаря. Питання здоров'я цікавило лікарів, письменників та науковців, але й теж безсовісних шарлатанів чи ворожбитів. Так як досі, то ніхто не знайшов якогось еліксіру життя та вічної молодости.

Чи і наскільки розв'язує цю проблему сьогоднішня, незвичайно поступова медицина? Упродовж цього сторіччя, а зокрема в повоєнному періоді після Другої світової війни, можна говорити про колосальний поступ у всіх галузях науки, а зокрема медицини. Ми бачимо на власні очі й часом дивуємось, що наші діти переростають своїх батьків, що пересічний вік людини на багато років у цьому сторіччі продовжився, а навіть наші іміґранти доживають до 90-100 років і це не належить до рідкости, як це було в краю 50-60 років тому. Багато хворіб медицина зліквідувала, особливо інфекційні хвороби зникли майже з лиця землі. Ми маємо колосально розвинену лікувальну систему в шпиталях та незвичайно розвинену хірургію. Бо чи хтось чув про перещеплення серця з одної людини до другої, чи перещеплення легень, печінки, нирок і т.п. Ба, останнього місяця ми спостерігали в телевізорах, як лікарі на протязі сімох годин вщепили у якоїсь жінки аж три органи нараз, а це серце, легені й печінку й ця хвора людина по операції чулась відносно задовільно. А це ж просто фантастична й складна операція, яка вимагала великої наснаги лікарів, тих, що оперували, тих що підтримували в тому часі при життї хворого різними складними хемічними речовинами.

А проблема генетики? Таж сьогодні вже є фабрики, в яких медичні чародії запрягають деякі роди бактерій до продукції інсуліни, інтерферону чи деяких інших ліків. І тут незвичайно складна, ультра-мікроскопова праця лікарів-генетиків „споювання" генетичного матеріялу може просто робити чуда. Генетичні маніпуляції, це найновіша, дуже складна медична наука, яка відкриває в майбутності шлях до розв'язки різних складних і неясних досі проблем медицини, зокрема вірусових захворювань, пістряків чи інших новотворів, цілого ряду різних вроджених хворобових станів, так фізичних як теж умислових.

Проте не зважаючи на великий поступ сьогоднішньої медицини чи суспільно-здоровної опіки, здоров'я людини у великій мірі залежить від того, що вона одержала у спадку від своїх родичів, себто які гени одержала від батьків, від способу життя, умовин праці, щоденної їжі та піклування свого здоров'я. Очевидно що про згадані справи треба писати окремі статті. Тут хіба треба згадати, що курення є незвичайно шкідливе та причиняється до хворіб серця, розвитку пістряків, астми і т.п. І ці справи є добре відомі з лікарських обсервацій та здоровних статистик. Це саме можна сказати про вживання алькоголю. Здоров'я людини залежить теж від їжі. Здорова щоденна їжа повинна включати багато городини, вареної і сирої, овочів, хліба, крупи, дещо молока, м'якого сира чи йогурту, одно яйце пересічно на день, варену рибу та варене худе м'ясо, найкраще курятину. Мало товщів, а якщо треба десь вжити товщ, то краще вживати рослинні товщі. Старші люди повинні контролювати вагу та не переїдатися. Старші люди, які не можуть вживати сирої городини чи овочів, повинні вживати одну капсулку мультивітамінів з мінералами, а старші жінки ще додаткові таблетки вапна коло 1000 міліграмів. Щоденні проходи і для старших людей є обов'язкові. Очевидно не треба присипляти й свого ума. Треба цікавитись теж всякими громадськими справами, щоб в цей спосіб не виключати із праці нервову систему. Великий вплив на нервово-психічну систему дає теж щоденна молитва. А врешті кожна старша людина повинна мати свого лікаря, до якого завчасу їм треба звертатись у всіх випадках деяких завважених ненормальних проявів свого фізичного чи духового життя. Про ці всі проблеми будемо інформувати у дальших статтях. А тим часом з нагоди Свят Різдва й Нового Року бажаємо всім читачам радісних свят та здорового Нового Року.

Ол. Зозуля

РЕГАБІЛІТАЦІЯ „СОБОРУ"?

Собори і церкви — це скарби, що лишили нам мудрі предки. У цих Божих домах народилася наша письменність, наука і культура. Сторінки історії розповідають, що 988 року київський князь Володимир прорубав вікно в західній світ, запровадив християнство і просвітив нарід свій. Довго тривала боротьба з темрявою, визначенням своєї окремішности та створення національної держави.

Довгі роки тривали війни. Були успіхи, були й поразки. Війни зцементували народ у велику могутню націю, що існує донині. Наша доба занадто складна. Може навіть складніша від доби княжеської, бо народ живе під ігом московської окупації, що доруйновує скарби наших предків.

Відомо, що в двадцяті роки в Москві був створений т. зв. Центральний комітет войовничих безбожників. Його очолив Ємельян Ярославський, завданням якого було зруйнувати собори, церкви та знищити релігію і священослужителів. За свою варварську роботу Ярославського було нагороджено орденом Леніна.

Здавалось, що руйнування святинь відійшло в забуття. Але через кілька десятків років Олесь Гончар почав розкривати злочини, надрукувавши роман „Собор". Твір надруковано в журналі „Вітчизна", „Роман-газеті" та окремою книжкою тиражем понад 200,000 примірників, який було розкуплено протягом кількох тижнів.

Що ж сталось далі? Прокурори від літератури почали громити автора. Засуджували кожний його рядок. Мовляв, як він посмів твердити, що „ Після зруйнування Січі, в потьомкінські часи, повержені запорожці заснували монастир у цих місцях, у плавнях, що належали раніше одній із окрайних паланок. Отам у плавнях постриглись у ченці, брали до рук замість шабель книги святого писання. Передягались як оточенці, в буденну сіру одежу гречкосіїв. Чорною жалобою ряс прикривались буйночервоні шаравари лицарів Запоріжжя. І вирішено було тоді на їхній сумовитій раді: збудуємо собор. Воздвигнемо, щоб піднісся в небо над цими плавнями... Шаблю вибито з рук, але з серця не вибито дух волі...'.

А далі мовиться, що „Були такі, що Десятинну в Києві знищили, Михайлівський золотоверхий на очах у всіх зруйнували... Роман 'Собор' засудили, вилучили з бібліотек. Замість покаяння, О. Гончар відповів новим романом „Твоя зоря", що розповідає про руйнування українського селянства.

Раптом сенсація: „Собор" регабілітовано! Москва видає роман великим тиражем російською мовою. Більше того. Головний режисер Київського молодіжного театру Лесь Танюк, послідовник курбасівської школи, в журналі „Україна" заявив: „А тому серед наступних прем'єр — постава двох найвизначніших творів української літератури останнього часу — поеми 'Маруся Чурай' Ліни Костенко та роману 'Собор' Олеся Гончара, робота над якими почалася лабораторно". Це означає: інсценізація твору, режисерська інтерпретація, вирішення окремих сцен, костюмів тощо.

Як розгадати цю затію? Чому „Собор" регабілітовано і він став видатним твором та удостоївся театрального втілення?

Очевидно ця регабілітація має зв'язок з відзначенням Тисячоліття християнства на українських землях. Цю думку підтверджує зруйнування в 1941 році, під час відступу совєтської армії, Успенського собору, спорудженого в 1073-1089 роках, — архітектурного чуда, приписавши цей злочин німцям.

Сорок п'ять років Успенський собор лежав у руїнах. Лавра, яку совєти нарекли Музеєм, для туристів була недоступна. Раптом в жовтневому числі „України" читаємо: „Успенський собор в будівельних риштуваннях! Прийнято урядову ухвалу про відродження архітектурного шедевра Київської Русі. Господарями Лаври стали архітектори Укрпроектреставрації, будівельники 'Київміськбуду-4'. Належить освоїти близько чотирьох мільйонів карбованців, 1992 року Успенський собор має прийняти перших відвідувачів. У залишки фундаменту забито перші палі...".

Ні, Москва не спить. Потьомкінські методи тривають, щоб показати туристам, як Москва шанує скарби предків. Адже в 1988 році сподіваються тисячі туристів, що оглядатимуть пам'ятник князя Володимира і Дніпро, в якому кияни приймали віру Христову. Очевидно, вже підраховано, скільки на цьому бизнесі мають заробити мільйонів у твердій валюті.

Хоч для видимости існує Московський патріярхат, але наступ на релігію далі триває. Прикладом може служити перетворення київського католицького костьолу під концертну залю, назвавши його: „Дом органной і камєрной музикі".

Цьогорічна програма концертів складатиметься з творів Баха, Генделя, Шуберта та сучасних українських композиторів. Цікаво, яка програма буде в 1988 році?

Василь Ящун

КОЛИВО — КУТЯ

Одним із різдвяних звичаїв серед українського народу є приготовлення дванадцятьох страв на Свят-Вечір. Між цими стравами за традицією головне місце займає кутя, або коливо. У цій короткій статті хочу з'ясувати етимологічно-семантичний аспект цих слів.

Коливо походить від грецького kollibon (kolliba). (Примітка: Старогрецьке В (б) перейшло в візантійську епоху (XIII-XIX стол.) в звук в, звідси й коливо).

Основне лексичне значення грецької словоформи — „варені зерна", переважно „варена пшениця". Та крім вареної пшениці до змісту kolliba належали ще й інші складники. Латинський текст за Срезневським каже ось що: греки легко виварюють пшеницю, кладуть її у велику посудину і додають багато різних плодів, як наприклад, чистого гороху, потовчених звичайних горіхів, облущених і дрібненько посічених мигдалів, коринтського винограду (родзинків), зерен пунійського гранату та посипають рівномірно листочками петрушки. Таку гарно й старанно зроблену цілісність, що виглядає, наче грядки в городі, відділені одна від одної, вони називають kolliba. Приготовляють цю страву звичайно в честь якогось святого або на тризну, або на сороковини, тобто сороковий день по смерті даної особи. Близьким рідним кладуть kolliba на їх гробах та звичайно дають її також священикові і його помічникам (10). (Число в дужках означає джерело, подане в списку використаних джерел).

Слово кутя походить також від грецького kukkion, тобто „зерно", множина kukkia — „зерна" (Примітка: В цьому слові м'який приголосний к перейшов у м'який звук т, звідси й староукраїнське кутія, кутья і пізніше кутя.)

Відображення грецького kukkion (kukkia) є староцерковнослов'янське кутия, куция і кучия, білоруське куцья, купця, польське kucia, kutia.

Це слово засвідчене в староукраїнських літературних пам'ятниках XII століття. Його реєструють етимологічні і тлумачні словники: церковнослов'янські, російські, українські, старослов'янсько-грецько-латинський словник Міклосіча й інші. Його основне лексичне значення те саме, що й колива. Часу появи слова коливо українською мовою перевірені мною словники не подають. Та беручи до уваги те, що і кутя, і коливо — це запозичення з грецької мови й грецької християнської обрядовости, правильним видається міркування, що вони появились в Русі-Україні одночасно із введенням у ній християнства, або невдовзі після тієї події, тобто в кінці X і початку XI століть.

В окресленні змісту цих двох слів — коливо, кутя — немає суттєвої різниці. Ось приклади й цитати: „коливо: варена пшениця, приправлена медом і солодкими ягодами (7, 8); поминальна кутя (5); каша з пшениці або рижу з родзинками(12); поминальна кутя або каша з пшениці, рижу і ін. з солодкою підливою: 'От тільки коржиків та колива з ситою (=водою, засолодженою медом). На поминках душа... лизне!'(Гулак Артемовський, 'Байки', вид. 1958, стор. 128). 'На вікні стояло коливо-кутя і підсолоджена вода для Олофірової душі') Донченко, О. В., т. 2, вид. 1956, стор. 108) (14). кутя: страва з рижу або інших круп, з медом або з родзинками, яку їдять на похоронах і на поминках; „На панахиді вони завжди брали з собою кутю на білій тарілці, в серветці, а кутя була солодка з рижу і родзинків, втиснених в риж хрестом" (Достоєвський, Преступленіе і наказаніе) (11); каша з облущеного ячменю, пшениці або рижу, що її приносять до церкви при поминках і подають потім до споживання, а в деяких місцевостях їдять у навечер'ях Христового Різдва (12). Таке ж тлумачення цього слова й в інших словниках.

Як видно, семантичної різниці між словами коливо і кутя немає. Однак останнє з них зареєстроване в усіх етимологічних і тлумачних словниках — українських, російських, сербохорватських і староцерковнослов'янських, а коливо подане в усіх українських словниках і давніших російських, а в російських словниках совєтської епохи його немає.

Найбільш імовірно, коливо і кутя були паралельними словами з однаковим лексичним значенням у Київській Русі-Україні довгий час і звідтіля були запозичині москвинами-росіянами. В Україні та під її впливом теж в Росії були змагання між цими словоформами за домінацію в мововживанні, і в цьому змаганні переможцем вийшла кутя в обидвох народів — українців і росіян, — коливо залишилось радше словниковою фіксацією. Наступило теж звуження семантичне слова куті в українському звичаї. Під словом кутя на сьогоднішньому етапі українського звичаю розуміємо облущену зварену пшеницю з домішкою втертого маку, горіхів та медової підливи. Цю страву споживають лише в Свят-Вечір Христового Різдва та в „Багатий вечір" (напередодні Богоявлення), а не на тризні після похоронів покійного і на його сороковинах, як це було (а може ще й тепер є) у греків і в давніших часах українського народу.

Зерна і мед куті мають алегоричне значення відповідно до слів апостола Павла в I посланні до Коринтян (X, 36-38) і євангелиста Іоана (XII, 24): зерно, яке розкладається в землі, воскресає в нових паростках; так і тіло померлого, поховане в землі, розкладається, але потім воскресне в майбутньому житті. Мед символізує солодкість благ майбутнього щасливого життя.

Відділ Товариства „Бойківщина" вшанував пам'ять І. Франка

У неділю, 9-го листопада ц. р. в Українському Спортовому Клюбі в Ню Йорку, заходом Відділу Товариства „Бойківщина" „Маківка" вшановано українського Мойсея, з нагоди 130-их роковин народження і 70-их роковин смерти.

Цим Івано-Франківським Вечором проводив імпрезовий референт Відділу „Маківка" Павло Данилів, який відкрив це свято і привітав присутніх на залі. Доповідь про Івана Франка виголосив Микола Турецький, голова Відділу „Маківка", який у своїй доповіді накреслив життьовий шлях і творчість великого Каменяра, його національно-революційні ідеї, які мали безпосередній вплив на національну політичну свідомість, на розвиток політичної думки, не тільки на західньо-українських землях, але всієї України.

Про цього вічного революціонера писав великий німецький філософ Кант, який зхарактеризував Івана Франка, як подвійного генія, тобто природного й генія науки. В українській літературі й національному відродженні він є другий по Шевченкові.

Він сміло виступав проти панського гніту над українським народом і за це не любили його як чужі, так і свої, та за революційно-національні ідеї був кілька разів заарештований. Його ідея і вічний вогонь його революційного духу буде запалювати молоді українські серця до національно-соціяльної визвольної боротьби за самостійну українську державу.

Доповідач зупинився на так званій сповіді І. Франка, яка появилась у польській мові у відповідь польським шовіністам і нашим русинам, які виступали проти національно-революційних ідей, які ширив Іван Франко серед українського народу. За ті політичні ідеї критикували його польські шовіністи та наші русини, які вислужувались нашим окупантом. Навіть називали його зрадником Руси.

Галицьким малоросам І. Франко заявив, що Україну він любить понад усе, але не любить фарисеїв, вислужників наших ворогів. Далі він згадав про тих фарисеїв, які твердили, що вони є великі патріоти та люблять Русь. Франко їм відповів, що любов не є обов'язкова, але почуття обов'язку є обов'язкове. Хто не виконує обов'язку супроти свого народу, той неправду говорить, що він любить його, бо від народного обов'язку навіть сам Бог звільнити не може.

Іван Франко у своєму вірші „Сідоглавому" відповідає українським фарисеям на їхні закиди: „Ти, брате, любиш Русь, я не люблю сарака. Ти, брате, патріот, а я собі собака. Ти, брате, любиш Русь, як хліб і кусень сала, я ж гавкаю раз-у-раз, щоби вона не спала. Ти, брате, любиш Русь, як любиш добре пиво, я ж не люблю, як жнець не любить спеки в жниво. Ти, брате, любиш Русь за те, що гарно вбрана, я ж не люблю, як раб не любить свого пана. Бо твій патріотизм празнична одежина, а мій то труд тяжкий, гарячка невдержима. Ти любиш в ній князів, гетьманів панування, мене ж болить її відвічнеє страждання. Ти любиш Русь, за те тобі честь і шана, у мене ж тая Русь крівава в серці рана. Ти, брате, любишь Русь, як дім, воли, корови, я ж не люблю її з надмірної любови".

Дальше доповідач коротко згадав про похорони Івана Франка, в яких взяли участь всі українські політичні партії, громадські й наукові установи, школи й Українські Січові Стрільці. Його похорон перетворився в українську національну маніфестацію, хоч це було під час війни, понад 10,000 народу взяло участь, щоб попрощати Великого Сина України.'

Після доповіді почалася мистецька частина програми. Група верховинців відтанцювала дуже гарно кілька народних танків під проводом пані Дарії Ґензи, а публіка нагородила їх рясними оплесками.

Осип Старостяк висвітлив уривки фільму з останнього З'їзду Т-ва „Бойківщина" на Союзівці, що було для нас цікаво, бо це є частина історії нашого Товариства й О. Старостякові належиться за це щира подяка.

Останньою мистецькою точкою був виступ Лаврентії Туркевич, яка заграла на бандурі й проспівала кілька пісень до слів Івана Франка. Вона сама написала ноти до слів І. Франка. Її спів і гра на бандурі випали чудово, публіка була дуже захоплена цим високомистецьким виступом.

Павло Данилів подякував виконавцям програми, всім присутнім за участь на вечорі в пошану Івана Франка, подякував скарбникові мгрові Осипові Войтовичові, що мав терпеливість сидіти коло каси. Офіційну частину нашої програми закінчено відспіванням Франкового гимну „Не пора, не пора".

Відтак всі учасники вечора були запрошені на перекуску, яку приготували бойкині. Їм належиться щира подяка, що влаштовують буфет на кожній нашій імпрезі, приносять солодке і цим допомагають нам в організуванні бойківських імпрез. Зокрема щира подяка Марії Нестерчук і Неонілі Гошовській за ініціятиву і організування буфетів.

Учасники вечора при смачній перекусці обговорювали плян праці на майбутнє, що є важливим для існування не тільки Відділу „Маківка", а для всього Т-ва „Бойківщини".

М. Т.

Торонто відзначило Рік Українського Воїна

Відділ КУК в Торонто у співпраці з українськими ветеранськими і молодіжними організаціями влаштував у неділю, 16-го листопада ц.р. у великій залі школи Сентрал Технікум величаву академію на пошану воїнам, що на протязі історії України стояли на її сторожі.

Велика заля, що вміщає 1,000 осіб, була по береги заповнена учасниками, а між ними велике число молоді. Програму академії розпочав чоловічий хор під дириґентурою Ю. Хміля канадським гимном „О Кенала", українською мовою, який може, як ніколи, прозвучав велично. Ветеранські молодіжні організації внесли на сцену національні і організаційні прапори, а після цього сотник канадської армії д-р Франко Мартинюк і голова Крайової управи 1-ої Дивізії УНА Левко Бабій, гратулюючи, вручили 22-ом ветеранам українських армій у Першій світовій війні медалю ім. Архистратига Михаїла (Дивізії УНА). Ґратуляції склав їм також голова відділу КУК інж. Ярослав Соколик, що закінчилося салютом поляглим і похиленням прапорів на пошану пам'яті і вічну згадку княжих дружинників, козацьких воїнів, воїнів УНР, Карпатських Січовиків, воїнів 1-ої Дивізії УНА, ОУН-УПА-УГВР і всіх тих, що у боротьбі полягли, щоб жив український народ і його самостійна соборна держава.

Мистецькою програмою проводив диктор української програми В. Шарвана в Баффало Ігор Чмола, переплітаючи виступи окремих мистецьких ансамблів цікавими епізодами з наших історичних епох. В програмі брали участь хор „Бурлака" під дириґентурою О. Хміля, піяністка Г. Михальчук, який знаменито виконав „Гайдамацьку пісню" сл. І. Багряного, муз. Г. Китастого і „Пісню про Мазепу" — сл. і муз. В. Мішалова, соліст — С. Кривенький. Ансамблі Бандуристів ОДУМ ім. Г. Хоткевича і Осередку СУМ ім. О. Вересая (керівник В. Родак), виконали в'язанку козацьких пісень: „Прощай село" обр. М. Леонтовича, „Пісня про Морозенка" муз. Г. Китастого, „Пісня про Максима Залізняка" обр. К. Стеценка, „Байда" (фрагмент) музика Г. Хоткевича.

Тріо „Верховина" під мистецьким керівництвом О. Глібович у фортепіяновому супроводі М. Бубни проспівали пісні „Розвивайся" сл. І. Франка, муз. О. Бобикевича і „Карпатські Січовики", сл. Я. Славутича, муз. Г. Китастого. Дівочий хор „Веснівка" під дириґентурою К. Зорич-Кондрацької проспівав пісні „І гай знову сміється" обр. С. Гуміловича, „Як стрільці йшли з України" муз. Н. Нижанківського. Дівочий хор „Діброва" Осередку СУМ під дириґентурою М. Дляботи під акомпаньямент піяністки М. Кравців-Барабаш проспівав „Козака несуть" — муз. М. Леонтовича, а потім разом із чоловічим хором „Прометей" виконали „Марш Добровольців" обр. З. Маркович, сольо А. Дикович. Опісля хор „Прометей" ще проспівав пісні: „Там під лісом" обр. С. Гуміловича і „Стрілецьким шляхом" обр. М. Гайворонського.

Перед закінченням хор „Бурлака" виконав „Розпрощався стрілець" сл. Ю. Форися, муз. С. Гуміловича і „Там на горі на Маківці" обр. С. Гуміловича, соліст А. Сорока.

В кінці заключне слово диктора і на сцені збирається збірний хор (біля 200 осіб), що у своїх строях, жінки у стилістичних вишиваних, а чоловіки у національних — заквітчав сцену. Хвилюється чисельна публіка — вже самим тільки видом. На сцену входять два дириґенти — М. Длябога як дириґент цілости, О. Хміль як соліст. До них прилучується і К. Зорич-Кондрацька. Зі сцени торжественно пролунала молитва з опери „Запорожець за Дунаєм", „Владико неба і землі". Вправно проводить цілістю рука дириґента, а понад все несеться чудовий голос соліста-дириґента. Публіка оваційно вітала грімкими оплесками кожний виступ, а тепер це вітання перемінилось у бурю радости і подяки. Виступали окремо шість мистецьких ансамблів, що всі разом творили збірний хор. Всі вони виконували свої точки, мені здається, якнайкраще, а всі разом вони співали прекрасно.

Національним гимном „Ще не вмерла Україна", що його спільно з хорами проспівали всі присутні у залі, закінчено успішне відзначення Року Українського Воїна.

Добру декорацію сцени виконав мистець В. Беднарський.

В. Дідюк

Ізраїльський...

(Закінчення зі стор. 1)

світової війни. В 1932-33 роках ми втратили 6 до 7 мільйонів у штучному голоді ,що його створив Сталін.

Чи є антисемітизм сьогодні в Україні? Так, він є , так як він є в ЗСА, чи Франції, чи в Росії. Але це серйозна помилка утотожнювати антисемітизм в Україні з антисемітизмом українців. На це можемо навести історичний приклад: чи вбивчий заклик чорносотенників „Вбивай жидів, рятуй Росію!", який так часто можна було чути за часів царської Росії в Україні, і змушування жидів покидати Україну у наслідок заборони поселювання є прикладом українського антисемітизму? Очевидно що ні, бо хоч чорносотенники діяли в Україні, це були росіяни, і були вони підтримувані російським царським режимом.

Ви суґеруєте, що теперішній антисемітизм в Україні є виною самих українців. Частинно може, але як ви можете зігнорувати факт, що антисемітизм є тепер офіційною політикою совєтського уряду, керованою з Москви? Чи вам, наприклад не відомо про таку книжку, як „Сіонізм розраховує на терор", яку видано в Москві 1984 року у видавництві „Новості"? Чи за те також треба обвинувачувати українців? Що ми хочемо вам пояснити є це, що коли українці не є панівними у своїй батьківщині і коли вони не є тими, які диктують політику в Москві, не є чесним приписувати їм єдину відповідальність за офіційну совєтську політику.

В заключенні, нам здається, що ваш лист понижує Ваше становище і, без сумніву, є образливим для жидівського населення, яке Ви репрезентуєте і якого предки віками терпіли саме через таку настанову, як Ваша. Відроджуючи похований міт збірної відповідальности, Ви поставили себе по цій стороні барикади ідей, що їх відкинули всі цивілізовані люди.

Божена Ольшанівська, голова, Американці в Обороні Людських Прав в Україні.

ВПЕРШЕ ЗА ВСЮ історію існування НАТО у військово-повітряні сили однієї з країн -учасниць, Голляндії, зарахована бойовим пільотом жінка Неллі Сперстра, громадянка Голляндії. Вона відбула підготову на одній з військово-повітряних баз ЗСА і буде захищати европейське небо, літаючи на модерному винищувачі-бомбардувальнику.

РЕПОРТЕР ПРЕСОВОГО агентства Ассошіейтед пресс Джан Еллін з Нової Зеляндії був звільнений після п'ятиденного ув'язнення в тюрмі Замбії. Дж. Еллін прибув у Замбію, щоб написати репортаж про наслідки заворушення зв'язаного з браком продуктів. Його заарештували, як лише він вийшов з літака. Власті Замбії заявили після звільнення Елліна, що йому ніхто не дозволяв ступити на територію країни. „У в'язниці, куди мене помістили, сидять без суду і слідства десятки іноземців, — громадян Сенеґалю, Малі, Танзанії, Заїру, Маляві, Зімбабве і Південної Африки. Деякі перебувають за ґратами уже чотири роки, очікуючи, коли їх депортують", — сказав Еллін, вийшовши з в'язниці.

НА БАТЬКІВЩИНУ, в Еспанію, прибув Ельой Ґутієрез Менойо, який пробув 21 рік в кубинській в'язниці, бо виступав проти режиму, встановленого Фіделем Кастро. Е. Менойо який має 52 роки, є сином еспанських еміґрантів на Кубі. Він командував партизанським загоном, який разом з загонами Кастро вів боротьбу з урядом Батисти. Саме вояки Менойо першими вступили в Гавану, звідки втекли загони, віддані Батісті. Однак потім Менойо став одним з перших, хто почав протестувати на Кубі проти комуністичної диктатури. За це його і посадили до в'язниці.

ОФІЦІЙНІ ПОВІДОМЛЕННЯ зі шпиталю Джорджтавнського університету, де перейшов 18-го грудня операцію на рака мозку 73-річний директор Сі-Ай-Ей Вілліям Дж. Кейсі, є заспокійливі, мовляв, він є в такому „стабільному" стані, як цього можна після подібної тяжкої операції очікувати. Але різні вістки звідусіль впевняють, що пooпераційний стан В. Дж. Кейсі критичний і значно серйозніший за скупі відомості від його лікарів-хірургів. Одне відомо, що Кейсі не повертається на свою посаду після видужання. І Президент уже підшукує йому наступника.

В Ню Йорку померла Ольга Качмарська

Ню Йорк. — В суботу, 27-го грудня 1986 року, тут померла на 82-му році життя по довгій недузі бл. п. Ольга Качмарська, уроджена Пристай, маґістер філософії, колишня учителька гімназії „Рідної Школи" в Стрию, від молодих літ пластунка, на еміґрації член куреня „Ті, що греблі рвуть" довголітня виховниця, член ОУН.

Панахиди правились у понеділок і у вівторок, 29-го і 30-го грудня о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Арлінґтон, при 383-115 Парсонс булевард в Джамайці. Похорон — в середу, 31-го грудня, о год. 10-ій рано з української католицької церкви Покрови Божої Матері при 97-ій авеню і 87-ій вулиці в Озон Парку, Н. Й., і на український православний цвинтар св. Андрея в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. Покійна залишила в жалобі сина Ореста і дочку Галю Гірняк з родинами, сестер Марію, Володимиру Савчинську, Іванну Клим з родинами та багато інших членів родини в Україні і в ЗСА.

Ділимося болючою вісткою, що в суботу 27-го грудня 1986 р., з волі Всевишнього на 82-му році життя, по довгій і важкій недузі відійшла у Вічність
Мама, Сестра і Бабуня

бл. п.

ОЛЬГА КАЧМАРСЬКА

уроджена ПРИСТАЙ

Мґр філософії, колишня учителька гімназії Рідної Школи в Стрию, від юних літ пластунка, на еміґрації член куреня „Ті, що греблі рвуть", член ОУН, колишня голова ОУЖ в Німеччині і колишній член управи Українського Музею в Ню Йорку.

ПАНАХИДИ будуть відправлені у понеділок 29-го і вівторок 30-го грудня 1986 р., о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Arlington Funeral Home 383-15 Parsons Blvd., Jamaica, N.Y.

ПОХОРОН у середу 31-го грудня 1986 р. о год. 10-ій ранку з української католицької церкви Покрови Боожої Матері при 97 аве. і 87 вул. в Озон Парку, Н. Й.

Відтак на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишені:

Син — ОРЕСТ з дружиною МАРТОЮ і дітьми, ЮРІЄМ, ДАРЦЕЮ і ЛЯЛЕЮ.
Дочка — ГАЛЯ ГІРНЯК з донею ТАЛЕЮ
Сестри — МАРІЯ з родиною
ВОЛОДИМИРА САВЧИНСЬКА з чоловіком ОСТАПОМ
ІВАННА КЛИМ з чоловіком ЯРОСЛАВОМ
Сестрінка — ЗІРКА РУДИК з родиною
Шваґрові — ІРИНА КАЧМАРСЬКА
АННА КАЧМАРСЬКА
Братаниця — ВІРА МАЇВСЬКА з чоловіком ЮРІЄМ
Братаничі — ОЛЕГ КАЧМАРСЬКИЙ з дружиною ІРИНОЮ і дітьми
ОСИП КОВАЛЬ з дружиною ОЛЕЮ і дітьми
Та дальша родина в Україні та Америці.

Замість квітів на могилу Покійної проситься складати пожертви на пластові цілі та Український Музей в Ню Йорку.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої Дорогої
МАМИ, БАБЦІ І ПРАБАБЦІ

бл. п.

АННИ ІВАНИЦЬКОЇ

будуть відслужені

СВЯТІ ЛІТУРҐІЇ

в суботу, 3-го січня 1987 року
в таких церквах:

св. Володимира і св. Ольги в Чикаґо, Ілл.;
св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.;
Пречистої Діви Марії в Норт Порт, Фльорида;
Пречистої Діви Марії в Люрді, Франція.

Просимо згадати у Ваших молитвах Її безсмертну душу.

РОДИНА

Українці — українському студентові

Двадцять років тому Союз Українок Америки започаткував т. зв. стипендійну акцію. Чи й сподівались тоді, що задум допомогти українським дітям здобувати освіту матиме такий відгук серед української громади в ЗСА? Починала цю акцію референтка суспільної опіки СУА д-р Теодозія Савицька. Їй активно допомагала Ірина Качанівська з Філядельфії.

Тепер Головна Управа СУА має окрему референтку стипендій — Анну Кравчук. Вона ж створила на допомогу комісію стипендій. Десять осіб у свій вільний час, без будь-якої винагороди, працюють в ній. Канцелярія комісії розширюється, вже придбали компютор.

Найбільша кількість стипендистів є у Бразилії. Це й зрозуміло, бо в цій країні нараховують 160,000 українців. 80 відсотків з них живе в т. зв. колоніях, тобто працюють на ріллі, займаються скотарством. Із загальної кількости населення Бразилії тільки 5 відсотків працює на ріллі.

Здебільша мешканці колоній малозаможні, хоч живуть у чепурних хатках, мають коней і реманент. Та не мають вони спроможности дати своїм дітям освіту більш, як чотири роки школи — обов'язковий мінімум у Бразилії. Бажаючи допомогти дітям здобути середню і вищу освіту, створити прошарок свідомої української інтелігенції, спонзори оплачують навчання.

Від липня 1986 року (початок шкільного року в Південній Америці) було виплачено учням і студентам у Бразилії та Аргентині 606 стипендій на загальну суму 112,491 дол. Залишилось 45 учнів середніх шкіл, котрі ще не мають спонзорів. Кожний із них отримав 50 дол. із стипендійного фонду.

Цього року велика кількість стипендіятів вступила до університетів. А іспити до вищої школи у Бразилії дуже важкі. Допомагають стипендіями і тим, котрі вчаться у фахових школах — шиття, машинопису, ковальства і інших.

Щоб отримати стипендію чи, як кажуть, стати стипендіятом, молода особа обов'язково мусить подати рекомендацію від священика чи якоїсь громадської організації.

Контакт із стипендистами підтримує і комісія і самі спонзори, вони одержують листи від тих, кому оплачують навчання.

Нещодавно А. Кравчук і К. Гапій, член стипендійної комісії, подорожували по Бразилії. Вони познайомились не тільки з умовами життя, навчання і стипендистами, але і з їхніми родинами. Про свою подорож вони докладно розповіли і показали багато ілюстрацій-прозірок у неділю, 14-го грудня минулого року на вечорі, присвяченому цій ділянці праці СУА, у Філядельфії.

Вечір зорганізувала Окружна Управа СУА. Її голова Марія Кондрат привітала гостей, що прийшли на цей надзвичайно цікавий вечір. Референтка суспільної опіки округи Надія Оранська познайомила з тими, що приїхали розповісти про акцію, з працею комісії та успіхами молоді.

Референтка стипендій Анна Кравчук розповідала про подорож до Бразилії, про зустрічі там, віддану працю Сестер Василіянок, Сестер Катехиток, про Малу і Велику семінарії і ін. Цікавого було так багато, що вона не вичерпала всього, і Ксеня Гапій доповнила її розповідь про українців у колоніях, про їх щирість, вдячність та про подивугідне збереження національної свідомости та ідентичности. Вона демонструвала прозірки, з яких присутні бачили, як школярі гармонійно поєднують навчання і працю. Без праці не може бути навчання ні в одному з українських закладів, бо держава не дає допомоги учбовим осередкам, де навчають українською мовою. Скрізь повинна бути тільки офіційна португальська мова. Треба самим собі допомагати. Тому й побачили присутні на екрані, як у школах й гуртожитках, що їх утримують Сестри, гарні, веселі діти вчаться, а крім того працюють у кухні, на городі (праці багато — городина родить цілорічно), шиють, прибирають тощо.

Інж. Петро Бокало переїхав із Бразилії до ЗСА 17-літнім юнаком. Любов до країни, де зростав, і українців у ній не вигасла за роки життя тут. Про це свідчить показаний ним прекрасно технічно виконаний монтаж озвучених прозірок „Бразилія — незнана доля" про історію українського поселення в Бразилії. Під надзвичайно вдало підібрану музику оповідав П. Бокало про найбільшу у Південній Америці країну, про початки українського поселення там, про тяжку працю українців, про їх життя тепер. Показував модерні міста і чудову природу країни.

Найбільший наплив українців-еміґрантів до Бразилії був у XIX столітті. В кінці цього століття скасували в країні рабство, робочих рук зменшилось. А вони були потрібні для обробітку землі, праці у копальнях. І от корабельні компанії придумали в той час добрий заробіток. На доручення великих власників землі вони плавали до берегів Европи, спокушали людей переїздити до Бразилії, обіцяючи добрі умови, гарне життя, а головне — землю. Багато селян в Галичині повірило...

Не обіцяне зустріло їх у новій країні. Та що робити! Взялись до праці: викорчовували дерева, розробляли землю, будувались. Роки минали, зростало нове покоління, переймало працю від батьків. Мало в кого була можливість вибитись поза колонії.

Та ось українці із ЗСА стали допомагати. З'явилась можливість здобути середню і вищу освіту. Тепер частина тих, що були першими стипендіятами, скінчили школи і навчають молодших, ширять культуру українську. Колонії розташовані далеко від великих міст, від центрів освіти. Молодь, що їде вчитись до міста, живе в інтернатах, які утримують Сестри. В інтернатах знаходять притулок також сироти.

Спонзор, зголошуючись оплачувати стипендію, може висловити побажання щодо статі, релігії, віку, країни замешкання студента. Спонзор дістає посвідку про вплату, а цю вплату можна відраховувати від податку. Як почнеться шкільний рік та із школи надійде посвідчення, спонзор одержує знімок, адресу, інформації про стипендіята (-тку) та може листуватись. Усі стипендіяти зобов'язані писати листи до своїх спонзорів.

Стипендію можна вплачувати частками. А як хто неспроможний на цілу стипендію, може дати меншу суму — пожертву. Банкові чеки виставлені завжди на ім'я студента. Висота повної річної стипендії для середньошкільників 200 дол., для студентів вищих шкіл — 250 – 300 дол. Чеки чи грошові перекази виписувати на ім'я U.N.W.L.A., Inc. та висилати на адресу UNWLA, Inc., 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003. А про всі подробиці стипендійної акції можна довідатись у референтки стипендій Анни Кравчук: Mrs. A. Krawczuk, 18 Telegraph Hill Rd. Holmdel, N. J. 07733.

Марія Кондрат подякувала всім учасникам програми. А було за що: багато цікавого почули присутні, багато побачили. Стала ближчою усім Бразилія з її чудовими містами. Стали ближчими українці з колоній, їх діти, котрі пильно вчаться, охоче працюють, гарно співають, багато вишивають, прагнуть поглиблювати свої знання та потім передавати їх іншим.

Прибуток з цього вечора передано на стипендійну акцію.

„Слава Ісусу Христу! Моцні? Здорові?" — так вітали в колоніях А. Кравчук і К. Гапій в родинах стипендіятів. Всім спонзорам та членам комітету за їх добрі діла, всім хто присвятив себе розбудові цієї акції, бажаємо бути моцними і здоровими!

Г. Царинник

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів.

не пізніше, як вполудне
31-го грудня 1986 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1986 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскорше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у СЕРЕДУ, 31-го ГРУДНЯ 1986 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

„Ми" і „Вони"

Закінчення зі стор. 2

кратичними колами, який Владика Василь Лостен намагався останніми часами так безуспішно полагодити, бо він нам таки найбільш на шкоду. На все погодились, сперлись тільки на назві спільного „даху". Ішлось про те, щоб один табір таки „виграв", втримуючи назву УККА.

Ці поділи на „ми" і „вони" іноді перехрещуються і зазублюються. Є для прикладу „патріярхальники", які пов'язані з нашими авторитарними колами, а другі з демократичними. В тих ситуаціях це „ми" і „вони" прямо своєрідна партизанка". В одній тільки Великобританії можна розібратись краще у тому „ми" і „вони": визвольно-фронтівці і „патріярхальники" там покриваються.

Прикрий і сумний, навіть трагічний, висновок: нема різкого „ми" і „вони" між нашим народом і його відвічним ворогом в Україні, а він там, як сказав той поляк sine qua non. Наробили ми на поселеннях багато родів „ми" і „вони", ворогові на радість, а собі на шкоду! Чи не діє тут якась невидима рука, чи ми таки зовсім з зійшли із глузду?

ВІДІЙШЛИ
• ВІД НАС •

МАРІЯ КОЛІСНИК, член УНС Відд. 206-го Т-ва „Запорозька Січ" у Вунсакеті, Р. Ай., померла 11-го листопада 1986 року на 89-му році життя. Нар. 10-го жовтня 1898 року в Україні. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку 3 дочки Анну Турчан, Патріцію Бровн і Стефанію Колісник, 6 внуків і 5 пра-правнуків. Похорон відбувся 14-го листопада 1986 року на цвинтарі св. Михайла в Блекстоні, Ма.

Вічна Їй Пам'ять!

Л. Гардінк, секр.

МИХАЙЛО ЛАТАНИШИН, член УНС Відд. 283-го Т-ва „Запорозька Січ" в Авбурн, Н.Й., помер 19-го листопада 1986 року на 65-му році життя. Нар. 1921 року в Явірнику, Україна. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дружину Катерину, доньку Евгенію з родиною, сина Володимира з родиною, сестер — Анну, Марію, Ольгу, Ірину, Тересу і Христину; братів — Миколу, Дмитка, Івана, Стефана, Соломона, Теодора, Володимира і Мирослава. Ближчу і дальшу родину в Америці на Україні і в Польщі. Похорон відбувся 22-го листопада 1986 року на цвинтарі св. Йосафата у Флемінг, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Г. Гавришків, секр.

ДМИТРО СЕНАЙКО, член УНС Відд. 20-го Т-ва „Згода" у Воррен, Миш., помер 10-го листопада 1986 року на 88-му році життя. Нар. 8-го листопада 1898 року в Україні. Членом УНС став 1923 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 13-го листопада 1986 року на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар